

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Yirmeyah

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 5570 [1809/1810]

מג

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9844

לאמר לא תבאו מצרים לגור שם : (ג) כי ברוך בן נריה מסת
 אהך בני למען תת אחנו ביד הפשדים להמת אחנו ולהגלות
 אחנו בכל : (ד) ולא שמע יוחנן בן קרח וכל שרי החילים וכל
 העם בקול יהוה לשבת בארץ יהודה : (ה) ויקח יוחנן בן קרח
 וכל שרי החילים את כל שארית יהודה אשר שבו מכל הגוים
 אשר נדחו שם לגור בארץ יהודה : (ו) את הגברים ואת הנשים
 ואת הטף ואת בנות המלך ואת כל הנפש אשר רוביה נבואה
 רכטבחים את גדליהו בן אחיקם בן שפן ואת ירמיהו הנביא
 ואת ברוך בן נריהו : (ז) ויבאו ארץ מצרים כילא שמעו בקול
 יהוה ויבאו ער החפנחם : (ח) ויהי דבר יהוה אל ירמיהו
 בתחפנחם לאמר : (ט) קח בידך אבנים גדלות וטמנתם במלט
 במלכן אשר כפתח בית פרעה בתחפנחם לעיני אנשים יהודים :
 (י) ואמרת אליהם כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הגני שלח
 זלקחתי את נבוכדראצר מלך בבל עבדי ושמתו בסאו ממעל
 לאבנים האלה אשר טמנתי ונמטה את שפרורו שפרירו קרי עליהם :
 (יא) ובאה ובא קרי והכה את ארץ מצרים אשר למית למות ואשר

לשבי

ר ש י

מג (ט) וטמנתם צמלט * מ"ס זויסוד נופל הוא בחיזה כמו מקו' נעמד
 מעשה ויסודו לט כמו וילט פניו (מלכים ח' י"ט) לחט הותה שתוך
 הטיט צמלבן צמלט , חטולוסמכ"ט צלע"ז Envelopement (חיין וויקלונג
 חום שלאג) : (י) שפרירו * חכלוודוגמתו צרוחו שמים שפרה (חיוב כ') :
 (יב) ועטה

מכלל יופי

כמו על , וכן אל ההרים לא אכל , כמו על - וכן תרגם יונתן על כרסן מייך סגיאין - (טז)
 וסרטים * תרגם יונתן וצרכניא - (יז) בגרות * שס , והוא ענין דירה - כמהם - במקום
 שגם סם כמהם בן צרילי , ודוד כמכה ט * וכן תרגם יונתן : בגרות דיהב דוד לכמהם נר
 צרילי גלעדאה *
מב (ו) אשר אנו שלוחים - את כמות וקרי אנטו , והענין אחד , אלא שאלת אנוכל
 כמנח במקרא עוד אלא זה , אבל הוא כהוב בלשון משנה ובתלמוד , ולכן האומרים אכ
 פשתקים פשטו לשנת אינם פושטו * (י) אם שוב תשובו * אמר דני יהודה כי בהפך פ"א
 הפועל

גאטט, האט דיר ניכט אויפגעטראגען, אונס דיא נידערלאססונג אין מצרים צו
 פֿערביטען; [ג] זאָנדערן ברוך, זאָהן נריה, העצט דיר געגען אונס אויף, אום
 אונס אין דיא הענדע דער כשרים צו ליפֿערן, דיאס ויא אונס אומבריינגען אָדער נאָך
 בכל פֿיהרען קעננען. [ד] יוחנן, זאָהן קרח, דיא העערפֿיהרער, אונד דאָו פֿאַלק
 געהאָרטען אַלזאָ דעם בעפֿעהלע גאָטטעס, אים לאַנדע יהודה צו בלייבען, ניכט.
 [ה] פֿילמעהר טאהמען יוחנן, זאָהן קרח, אונד דיא העערפֿיהרער דען גאַנצען איבער.
 דעסט פֿאַן יהודה, אַללע, דיא אויס דען פֿעלקערן, אונטער וועלכע ויא צערשטרוי.
 עט וואָרען, צוריקקאָמען, אום זיך אין יהודה נידערצולאָססען, [ו] מענגער,
 ווייכער, קינדער, דיא טעכטער דעם קעניגעס, אונד אַנדערע פֿערוואַנען, וועלכע
 נבווראָדן, דער אָבערסטע דער לייכוואַכע, דעם גדליהו, זאָהן אחיקם, זאָהן
 שפֿן, איפֿערלאָססען האָטטע, זאָ וויא אויך דען פֿראַפֿעטען ירמיהו אונד ברוך,
 זאָהן נריה, [ז] צאָגען מיט איהנען, דעם בעפֿעהלע גאָטטעס צו ווידער, נאָך מצרים,
 אונד קאָמען אין החפּנחס אָן. — — [ח] צו החפּנחס ערגינג דאָ וואָרט גאָטטעס
 אָן ירמיהו, וויא פֿאַלגט: [ט] נים גראָסע שטיינע, אונד פֿערשטעקקע זיא, אין
 געגענוואָרט אייניגער יהודים, אונטער דען קאַלק בייא דער קאַלקברענגערייא,
 וועלכע פֿאַר דעם איינגאַנג צום הויזע פֿרעה'ס אין החפּנחס ליגט, [י] אונד שפּריך:
 זאָ זאָגט דער עוויגע צכאות, דער גאָטט ישראל'ס: איך שיקקע הין, לאַססע מיי.
 נען דינער נכוּכרנצר, קעניג פֿאַן בבל, קאָממען, אונד ועטצע ויינען טהראָן איבער
 דיוע שטיינע, וועלכע דוא פֿערשטעקקט האָסט; איבער דיוע זאָלל ער זיין פֿראַכט.
 זעלט אויסשפּאַננען. [יא] ער ווירד הערקאָממען, אונד מצרים שלאָגען; דורך
 דיא פעסט שטערבע, ווער צור פעסט; אין געפֿאַנגענשאַפֿט געראַטהע, ווער צור
 גע.

ב א ו ר

גדליהו, עם גדליהו. ואח ירמיהו. מוספ על ויקח יוחנן, כולקח גם את ירמיהו ואת בן
 נריה עמו* (ט) במלט, מלט הוא החומר שעושים ממנו הלבנים, או חומר אחד מוסד
 וחול, במלבן, במקום שצפת הלבנים, או במקום שעושים אותם (ד"ק). ויונתן תרגם
 בטפיל בניחא (נעבענגעביידע), ולא ידעתי לכיון תרגומו על המלות מנט ומלכין. (י)
 שפיריו, אהלו, והאהל הנאה נקרא שפירי, לזופיו, מן אורי שפר. ושפירי בשקל
 סגרי

מכלל יופי

הפועל לעיין בשאלת טוב, כי היה משפטו ישוב, והנכון שהו' בשב הוא ו'ו' ההמשך, ופ"א
 הפועל כנרעה, כדרך חכיריו כמי הפ"א. אמר המחבר, לא הניח במכלל כי אם אחד, וזה
 לאטו: ואף על פי שאין המכה כן במקור שהוא מזה המשקל כמי הפ"א, הנה מבאנו כמזה
 ידעתי כי כל הוּכַל, שהו' מק' כמו יכּוּל, אבל אם חסר, ומשפטו בתשלמו ישוב, כדרך
 חכיריו, הוא מיושב: ולא אחוש. ענינו העקירה: (טז) שם דיבק.
 ענין רדיפה והשגה. (יז) כאשר נהך. ענין הנקה והרקה, וכן קן מתך. לאלה.
 פירושו לשנועה, וכן תרגם יונתן: למומי, והוא על דרך והנחת שמכס לשנועה לחכירי.
 (כ) כי התעם* בנרו העיין. בנפשותיכם. בנרונכס, כמו אם יש את נפשכס, ופירושו
 התעם אותי בנרונכס, כלומר לא הראיתם לי נפישם מה שהיה בלנכס, כי הכיר מהם

תרגום אישכנזי

געאָנענשאַפֿט; דירכס שווערט פֿאַללע, ווער צום שווערט בעשטימט אױס,
[יב] איך ווילל אױן פֿייער און דען טעמפעלן דער געטצען פֿאַן מצרים אַנלעגען; ער
ווירד זײַ פֿערברענגען, אָדער אַלס כײַטע וועגפֿיהרען; ווירד נאָנץ מצרים אױס זײַך
הילללען, ווײַ אױן הירט זײַן טוך אױס זײַך היללט, אונד אונגעשטעהרט דאָפֿאַן
געהן. [יג] ער ווירד דײַ ווילען צו בײַה שמש, אױן מצרים, צערברעכען, אונד
אַללע טעמפעל דער געטטער מצרים פֿערברענגען.

מד [א] פֿאַגענדעס אױט דאָן וואָרט, וועלכעס ירמיהו, אױן בעטרעף אַללער
אױן מצרים, געהמליך צו מגדול, חחפנחס, נוף, אונד אױן דער פֿראָפֿינץ פֿחרום
ו אהנענדען יהודים, ערנינג: [ב] זאָ שפּריכט דער עױגע צבאוח, דער גאָטט
ישׂראל'ס: אױהר האָבט אַלל דאָן אונגליק געווען, וועלכעס אױך אױכער ירושלים
אונד דײַ שטראָפֿען ד ודה'ס געבראכט האָבע; פֿערדעט, אונגעוואָהנט זײַך
זײַ ע ט, [ג] וועגען דער זיגער אױהרער בעױוואָהנער, דײַ זײַ בעגאַנגען האָבען,
סײַ צום טראָטן אַכגעטטערן צו רײַכערן אונד זײַ אַנצובעטען; געטטער, דײַ זײַ
ניכט קאַנטען. זאָ טהאַטען זײַ, זאָ אױהר אונד אױרע פֿעטער. [ד] אױך שיקטע
אַללע מײַנע דינער, דײַ פֿראָעטען. יעדען מאָרגען מיט ערמאַרהונג צו אױך:
ביגעהט דאָך ניכט דײַע אַכשייליכקײַט, דײַ מיר פֿערדראָסט אױס. [ה] אַללױן
זײַ געהאַרטען ניכט, נײַגעטען מײַנער עראױנגערונג קײַן אָהר, קעהרטען פֿאַן אױהר
דעם לאָסטער ניכט צוריק, אונד אױנטערליסען ניכט, פֿערעדען געטטערן צו רײַך
כערן. [ו] דאָ ערגאָס זײַך מײַן ברענגענדער צאָרן, פֿערצעדערטע דײַ שטערטע
יהודה'ס אונד ירושלים'ס שטראָסען, זאָ דאָס זײַ יעצט צערשטעהרט אונד ערע לײַ
גען. [ז] אונד נוף, זאָ שפּריכט דער עױגע, גאָטט צבאוח, גאָטט ישׂראל'ס,
וואָרום האָנדעלט אױהר געגען אױך ועלכסט זאָ אױבעל, אונד מאַכט, דאָס מאָן אונד
פֿרויא, קײַך אונד זײַגלינג פֿאַן יחודה גענצליך אױסגעראָטטעט ווערדע, דאָס גאָר
קײַן

ב א ו ר

סנריר (ד"ק), וחרנמתי (פראכטצעלט). (יב) ושכם, את אלהי כסף וזהב והמו
ויאמר עליהם לטון סביה על דרך שחוק. אויחור ושכם, על עיבדיהם. ועטה וכו', יכרוך
כל סלל ארץ מצרים, כאשר יכרוך הרועה את עגמו כנגדו, וזכר הרועה, לפי שהוא עומד
יומם ולילה במדבר עם הנאן, ויתעטף כנגדו היטב מפני קרח הלילה (מדברי הכ"ל).
ונגם אנוי פירא, כמו הרועה שנוסע ממקום למקום, וכמוסע מן המקום עוטה בגד החל
שיטבו, והילך לנולא יאזיר דבר באותו מקום, כן יכרו כל סלל מצרים.
מד (א) הדבר, כלל הקאפיטל, מן א' עד ט' וזכיר את אחרית יהודה אשר
במצרים, על דבר קטרם לאלילים, וזכיר להם רעות אבותיהם, אשר על ידן חרבה
ארנם, ורמה בלונגולה, ויבנה להם פורענות אס לא שובו; מן ט' עד ד' הנסים תענינה
עזות, ותאמרנה כי אף בעבור שהיו לקטר לעבודה זרה בלחן הרעה, ותעמורנה בזדוניהן;
מן ד' עד סוף הפרשה יכבא ידע' עונם פורענות על אחרית יהודה, לכלותם בארץ מצרים,
ולאות כי יקומו דכריו, כיבא כי יבוא כטיכרנר מלך ככל לבנו את חפרע מלך מצרים. (ג)
מפני רעהם, רעת יושביהן. המה אחם ואבותיהם. המה, יושני הערים אשר, וגם
אתם יאבותיהם לא ידעתם אלהים אחרים האלה. אומפס על אשר עשו להכעיסני וכו'.
כלומר המה עזו כן, וגם אתם ואבותיהם. (ט) ואת רעות נשיו, נאיכל מלך יינלך, וכן
כאילו

לשבי לשבי ואשר לחרב לחרב : (יב) והצתי אש בכתי אלהי מצרים ושרפם ושבם ועטה את ארץ מצרים באשר ועטה הרעה את בנהו ויצא משם בשלום : (יג) ושבר את מצבות בית שמש אשר בארץ מצרים ואת פתי אלהי מצרים ושרף באש :

מד (א) הדבר אשר היה לירמיהו אל כל היהודים הישבים בארץ מצרים הישבים במגדל ובתחפנתם ובנף ובארץ פתרום לאמר (ב) כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל אתם ראיתם את כל הרעה אשר הבאתי על ירושלם ועל כל ערי יהודה והנכם חרבה היום הזה ואין בהם יושב : (ג) מפני רעתם אשר עשו להכעיסני ללכת לקטר לעבד לאלהים אחרים אשר לא ידעוים הטה אתם ואבתיכם : (ד) ואשלח אליכם את כל עבדי הנביאים השבים ושלח לאמר אנא תעשו את דבר התעבה הזאת אשר שנאתי : (ה) ולא שמעו ולא הטו את אזנם לשוב מרעתם לבלתי קטר לאלהים אחרים : (ו) ותהפך חכתי ואפי ותבער בערי יהודה ובחצות ירושלם ותהיינה להרבה לשממה ביום הזה : (ז) ועתה כה אמר יהוה אלהי צבאות אלהי ישראל למה אתם עשים רעה גדולה אל גפשתיכם להכרית לכם איש ואשה עולל ויונק מהוה יהודה

ר ש י

(יב) ועטה את ארץ מצרים • יכרוך כל שללה וינא כאשר יכרוך ויגלו הרועה את בגדו וישליכו מעל כתיפיו כשהוא מוליך צאנו לפניו : (יג) את מנבו בית שמש מזבח שמש שם אותם שנתגירו ציני חזקיהו שבוי סנחריב שהולך מכוש וממצרים לפני ירושלים ציוס מפלתו כמו שחמ' (ישעיה ט') ציוס ההוא יהיו חמש ערים בארץ מצרים מדברות שפת כנען ונסבעות לה' לצאות עיר ההרם יחמ' לחמ' ותירגם יונתן עיר קריאתה בית שמש דעתיד למוחרב ותאמר דהיא חדה מנהון :

מד (י) לא

מכלל יופי

ירמיהו כי דעתם ללכת מצרים, לפיכך אמר להם, ואני לכם היום ולא שמעתם, כי עדיין לא כלו דבריו ולא ענו אתו.

מג (ו) אח